

Αδαμάντιος Διαμαντής 1900-1994

Ο Κόσμος της Κύπρου

Το εμβληματικό έργο του Αδαμάντιου Διαμαντή, «Ο Κόσμος της Κύπρου», άρχισε να δημιουργείται το 1967 και ολοκληρώθηκε το 1972. Το έργο απεικονίζει τον παλιό ειρηνικό κόσμο της Κύπρου, όπως τον γνώρισε και αγάπησε ο Διαμαντής.

Στις πολύχρονες περιπλανήσεις του στα χωριά της Κύπρου (1931-1959), ο καλλιτέχνης αποτύπωσε σε εκατοντάδες σχέδια χαρακτηριστικές φυσιογνωμίες καθημερινών ανθρώπων της Κύπρου καταγράφοντας με αυτό τον τρόπο ένα κόσμο, ο οποίος σιγά σιγά χανόταν. Μετά από μία έκθεση των σχεδίων αυτών το 1957, προέκυψε η ιδέα και η ανάγκη του καλλιτέχνη να δημιουργήσει μία μεγάλη σύνθεση, στην οποία θα αποτυπωνόταν στο σύνολο του, ενιαία, ο κόσμος της Κύπρου.

Το τελικό έργο αποτελείται από 11 τελάρα και έχει συνολικό μέγεθος 17x1.75 μέτρα. Για τη δημιουργία του χρησιμοποιήθηκε λινό αντί καμβάς, ακρυλικές μπογιές και κάρβουνο. Στο έργο αυτό παρουσιάζονται συνολικά 67 πρόσωπα. Από τα εκατοντάδες σκίτσα και φιγούρες που σχεδίασε ο Διαμαντής εκ του φυσικού, χρησιμοποίησε για την τελική του σύνθεση 61 μορφές χωρίς να απομακρυνθεί ιδιαίτερα από τα αρχικά, πρωτότυπα του σχέδια. Οι υπόλοιπες 6 φιγούρες είναι φανταστικές και δημιουργήθηκαν από το Διαμαντή με σκοπό να εξυπηρετήσουν συνθετικά το έργο.

Το τοπίο, το οποίο διατρέχει όλο το μήκος του έργου, είναι και αυτό παρμένο από σκίτσα και σχεδιαστικές μελέτες του καλλιτέχνη από παρατήρηση εκ του φυσικού. Μερικά από τα σχέδια αυτά μεταφέρθηκαν αυτούσια στο έργο και άλλα ενώθηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε να εξυπηρετηθεί ο ενιαίος χαρακτήρας, τον οποίο ο καλλιτέχνης ήθελε να προσδώσει στο έργο του.

Το έργο παρουσιάζει πρόσωπα και τοπία από 30 περιοχές και χωριά του νησιού. Αν και στο σύνολο τους οι μορφές είναι παρμένες από όλο το νησί, εντούτοις ο καλλιτέχνης κατάφερε με απίστευτη μαεστρία να οργανώσει τη σύνθεσή του με τέτοιο τρόπο, ώστε οι φιγούρες να μοιάζουν ότι προέρχονται από ένα ενιαίο χώρο και τόπο.

Η τελική σύνθεση αρχικά δημιουργήθηκε στο πραγματικό της μέγεθος σε σχέδιο σε χαρτί αλλά μέχρι να καταλήξει ο Διαμαντής στην τελική μορφή που θα είχε το έργο, έκανε πολλές δοκιμές. Δημιούργησε έργα με την ίδια σύνθεση σε μικρή κλίμακα και πειραματίστηκε τόσο με το χρώμα όσο και με τη χαρακτηριστική.

Για το τελικό έργο τόσο η σχεδιαστική όσο και χρωματική προσέγγιση είναι απλή και λιτή. Ο Διαμαντής επέλεξε τελικά να χρησιμοποιήσει το λευκό και το μαύρο, τα παραδοσιακά χρώματα της κυπριακής φορεσιάς, όπως επίσης και την χώρα, χρώμα θερμό και γεώδες, το οποίο παραπέμπει στη γη και το τοπίο της Κύπρου.

Παρατηρώντας τον «Κόσμο της Κύπρου», φαίνεται ξεκάθαρα η πρόθεση του καλλιτέχνη όπως πρωταγωνιστικό ρόλο στο έργο να έχει το σχέδιο. Ο καλλιτέχνης, καλύπτοντας αρχικά όλη την επιφάνεια των τελάρων με λευκό χρώμα, σχεδίασε με κάρβουνο τις μορφές και το τοπίο. Χρησιμοποιώντας κυρίως αραιωμένο ακρυλικό, κάτω από τη διαφάνεια των τόνων του μαύρου και του γκριζού, φαίνεται ξεκάθαρα το σχέδιο και το σκίτσο του καλλιτέχνη. Όχι ένα σχέδιο αυστηρό και ακαδημαϊκό, αλλά ένα σχέδιο απλό, προσωπικό χωρίς περίτεχνα φτιασίδια, το οποίο διακατέχεται από μια βαθιά εσωτερικότητα. Το έργο χρωματικά συμπληρώνουν, δίνοντας συνοχή στη σύνθεση, η ώχρα και το λευκό χρώμα, τα οποία χρησιμοποιούνται κυρίως στο πρώτο πλάνο.

Παρ' όλη τη συνεχή, επίπονη και μακροχρόνια μελέτη μέσω σκίτσων, σχεδίων και χρωματικών πειραματισμών, ο Διαμαντής κατάφερε το τελικό του έργο να έχει τη φρεσκάδα και την αμεσότητα των αρχικών του σκίτσων, στα οποία περίτεχνα και άμεσα κατέγραψε στις περιπλανήσεις του τη φυσιογνωμία, τον παλμό και το χαρακτήρα του κόσμου της Κύπρου.

ΠΗΓΕΣ:

- Αδαμάντιος Διαμαντής, Ελένη Σ. Νικήτα, Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου, 1998.
- <http://www.leventisgallery.org/explore-the-aglc/collections/the-cyprus-collection/painting/52>
- <http://mysteiospaths.blogspot.com.cy/search/label/A.ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ>
- <http://www.philenews.com/el-gr/politismos/518/142346/to-mnimeiako-ergo-tou-adamantiou-diamanti-epistrefei-stin-kypro>
- <http://www.assia.org.cy/eidikes-meletes/227-adamantios-diamantis-assia-study.html>
- <http://mysteiospaths.blogspot.com.cy/2010/02/1900-1994.html>